

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Poglavje o izdajstvu.

Ko se je doznalo, da je zmagal v Ljubljani dr. Korošec, so bili volilci g. Mohoriča konsternirani. Skoraj pa so skrivni akterji poskrbeli, da je iz konsternacije nastalo ogorčenje in sam šef mladinske stranke je v svoji zahvali volilcem proglasil, da so bili izdajaleci krivi poraza.

In ker je dejal tako šef stranke, velja pri vernih pristaših to mnenje še danes. Zato pa smatramo mi za potrebno, da izpregovorimo o poglavju izdajstva sedaj, ko so se strasti nekoliko polegle.

Napredna Ljubljana je izvolila za svojega poslanca voditelja SLS in izvolila ga ne bi, če bi bili vsi naprednjaki složni. To je resnica, ki je dokazana od volilnih števil. Toda volilne številke dokazujejo še drugo resnico, da so bili naprednjaki pod gotovim pogojem pripravljene nastopiti složno in da bi Ljubljana ostala napredna, kakor je bila. Toda ta pogoj so onemogočili ravno tisti, ki sedaj kriče o izdajstvu in — kar je še bolj značilno, zakrivili so ga s korakom, ki močno diši po resničnem izdajstvu.

Roko na srce in tajite, če morete: Če bi v Ljubljani kandidiral g. Mohorič po vašem naročilu na programu g. Davidoviča, ali ni več ko gotovo, da bi Ljubljana naravnost na manifestacijski način, izvolila naprednega kandidata?

Toda vi ste se izneverili načelom demokratske stranke, vi ste zapustili njene vrste in posledica tega je bila, da so vas zapustili nekdanji demokrati. V tem je pravi vzrok poraza.

Ko ste bili pri prejšnjih občinskih volitvah v boju z jugoslovensko zajednico, ste plakirali po Ljubljani Davidovičevo pismo, da je demokratska stranka edina in da sam Davidovič odobrava vaš nastop. Vodili bi tako politiko, da bi mogli tudi pri zadnjih volitvah plakirati slično pismo Davidoviča in napredna zmaga bi bila sigurna.

Ostali bi zvesti staremu demokratskemu programu, ostali bi dosledni demokratski borbenosti in osmega februarja ne bi bilo razočaranja niti v Ljubljani in niti na deželi. Drugi štajerski mandat ne bi bil dvomljiv, temveč siguren in boj bi šel za tretjega. In enako bi na Kranjskem mogel biti rezultat drugi.

Da, ta možnost je celo bila, da bi slovenski napredni glasovi odločili, če bo pripadala večina vladi sporazuma ali pa vladi trde roke. Ravno pet slovenskih mandatov bi morda odločilo, da bi šel razvoj Jugoslavije odločno v demokratični smeri in da bi bili rešeni bojevi, ki jih moramo tako preživljati.

Posredovalna vloga Slovencev v hrvaško-srbskem sporu bi prišla do veljave in zasluga Slovencev za likvidacijo tega perečega vprašanja bi bila naravnost historična.

Vse to je zaigrano, ker ste izstopili iz demokratske stranke in šli z ljudmi, ki so po vseh svojih metodah dokazali, da niso demokratje, da niso za bratski sporazum.

In sedaj prihajate ter pravite, da so izdajaleci oni, ki so vas zapustili in ki so že davno povedali, da korakajo z vami samo na demokratični poti. Ne postavljajte vendar argumentov na glavo!

Komunike demokratske stranke.

Beograd, 20. februarja. Na včerajšnji seji Glavnega odbora demokratske stranke so razpravljali o terorju, ki ga je izvajala vlada pred volitvami in ki ga izvaja še danes po vsej državi. Na seji je bil sestavljen komunike, ki govori največ o preganjanju hrvatskega tiska v Primorju. Za časa vlade P. P. Ž. so bili v Sušaku ustavljeni 4 dnevniki. Zabranjena je bila celo posebna številka »Vidovdana« s sliko kraljice in kralja. Sodisce je vsako zaplembo uničilo, poli-

cija pa je zaplenjevala dalje nemoteno. V januarju je bila odvzeta kolportaza »Novem Listu« brez kakih njegovih predhodnih zaplem. Notranji minister ni izpolnil svoje obljube, da bo dvignil prepoved izhajanja tega lista, marveč je bil list nato še enajstkrat zaplenjen. Dalje navaja komunike napade na vodilne pristaše demokratske stranke, tako napad na bivšega hrvatskega bana Tomljenovića, čegar napadalec se še danes nahaja v državni službi.

Pribičević skuša razbiti demokratsko stranko.

VSI NAPORI ZAMAN. — ZAKAJ SE NI UDELEŽIL DR. MARINKOVIĆ SEJE GLAVNEGA ODBORA.

Beograd, 20. februarja. Samostojni demokrati poskušajo na vse načine razbiti Davidovičevo stranko. Pribičevićovo prizadevanje sega tako daleč, da hoče obnoviti staro demokratsko fronto. Na drugi strani pa g. Davidovič vsak tak poskus odklanja, ker bi njegova stranka v tem slučaju s samostojnimi demokrati mnogo izgu-

bila na ugledu. SD vidijo v tem, da dr. Voja Marinković ni prisostvoval seji glavnega odbora Demokratske stranke, pričetek razpada. Dr. Marinković se namreč nahaja že nekaj dni v Dubrovniku in se bo vrnil šele dne 23. t. m. s svojo gospo soprogo v Beograd.

Političen položaj neizpremenjen.

Beograd, 20. februarja. Politična situacija v Beogradu se nahaja v razvoju. Perspektive za daljni razvoj še niso znane, ker vlada in opozicija še nista natančno opredelili svojega stališča. Situacija bo kolikor toliko razčiščena šele po 8. marcu. Vlada hoče priti z zelo obsežnim programom pred skupščino. Nekateri politični krogi trdijo, da bodo radikali še pred 8.

marcem poskusili priti v stik s poedinimi grupami opozicije in sicer pred vsem z dr. Korošcem. Včeraj so trdili, da bodo radikali skušali stopiti v stik celo s HRSS. Vse te vesti pa niso dosti verjetne, ker je opozicija kompaktna in ker na drugi strani tudi radikali še ne čutijo posebne potrebe, da bi menjali svojo dosedanjo politiko.

NAPADALCI DR. KROFTA — IZPUŠČENI.

Beograd, 20. februarja. Na poziv pravnega ministra je prispel v Beograd državni pravdnik iz Sombora, ki je poročal dr. Lukiniću o procesu in zločincem, ki so v Novem Siveu napadli dr. Krafca in se nahajajo v zaporih. Med radikali v Novem Siveu vlada veliko nerazpoloženje, ker so bili krivci zaprti in so skušali radikalni krogi položiti kavejco, samo da bi bili krivci izpuščeni na svobodo. Sedaj, ko se jim prva namera ni posrečila, so radikali intervenirali na drug način in je v tem oziru odpotoval v Beograd državni pravdnik iz Sombora. Včeraj je bil takoj izpuščen eden glavnih krivcev na svobodo. Kakor izgleda, bodo vsi zločinci v kratkem zopet prosti.

LJUBA JOVANOVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 20. februarja. Včeraj opoldne je bil ministrski predsednik

Ponosni ste, da ste napredovali za več tisoč glasov in da SLS ni mogla ohraniti svojega prejšnjega števila volilcev. Pa vprašamo: Kak pa bi bil rezultat, da bi mogli tudi vi reči v volilnem boju, da ste za poštenost v upravi, da ste za sporazum in da ste v opoziciji? Tedaj bi napredovali ne za tisoče, temveč za desetisoče in SLS bi padla tja, kjer je bila leta 1920.

Tudi ta uspeh proti klerikalnem ste zaigrali, ker ste zapustili demokrat-

sko stranko in njene ideale. In vsled tega ste postali stranka, ki se samo bori, da je odpor naroda ne odpihne, ne pa stranka, ki bi se smela boriti za večino med narodom.

To je zadnja posledica vašega izdajstva demokratskega programa!

In s to konstatacijo naj bo zaenkrat poglavje o izdajstvu zaključeno!

Aibanci proti Italijanom.

Beograd, 20. februarja. Po vesteh iz Tirane je albanski parlament izglasoval koncesijo za petrolejske vrelce in njih eksploatacijo v Albaniji neki perzijsko-angleški družbi. Predlog je bil sprejet s 55 : 5 glasovom. Tudi Italijani so med drugimi zahtevali koncesijo, toda na njihovo prošnjo se Albanci niso ozirali. Mislijo, da bodo Italijani preko svojega zastopnika v Tirani podvzeli primerne korake.

Romunske grožnje.

Berlin, 19. februarja. Rumunska vlada grozi Nemčiji s sledečimi represalijami:

1. Zaplemba nemškega predvojnega premoženja v Rumuniji.
2. Uvedba 20% davka na uvoz nemških izdelkov.
3. Trikratna carina na nemško blago.
4. Zaplemba nemškega po ratifikaciji Versajškega ugovora pridobljenega premoženja.

INTERVENCIJE DR. POLIČA ZA ZAPRTE POSLANCE — BREZUSPEŠNE.

Beograd, 20. februarja. Dr. Polić se je mudil v Beogradu, da intervenira v zadevi dr. Mačka in njegovih tovarišev, ki so še vedno zaprti. Kljub vsemu prizadevanju ni bil sprejet od notranjega ministra Maksimovića, ampak so ga napoliti k Wilderju, h kateremu pa dr. Polić ni hotel iti. Dr. Polić je konferiral z vodji opozicije in s predsednikom narodne skupščine. Ob 18.30 je dr. Polić odšel k Pašiću in mu razložil slučaj dr. Mačka in dr. Zanića. Pašić je dr. Poliću odgovoril, da zadeva dr. Mačka in tovarišev še vedno ni rešena, kar pa se tiče dr. Zanića, je Pašić izjavil, da mu ni o tem ničesar znanega in da se bo o celi stvari informiral.

NESOGLASJE V MALI ANTANTI.

Beograd, 20. februarja. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš bo takoj po končani seji Zveze narodov odpotoval preko Ljubljane v Bukarešto, kjer se bo sestal 25. marca z zunanjimi ministri Male antante. Na sestanku bodo razpravljali med drugim tudi o vprašanju vojnih dolgov in o stališču Male antante do sovjetske Rusije. Rumunska vlada namerava odobriti predlog in prošnjo Cankove vlade, da se uvede na Bolgarskem splošna vojna dolžnost. Beograjska vlada pa je proti temu predlogu in je zelo verjetno, da bo radi tega sestanek Male antante odgojen.

SEJA OPOZICIONALNEGA BLOKA BO 23. T. M.

Beograd, 20. februarja. Na sestanku med dr. Polićem, Davidovičem in Nastasom Petrovičem je bilo sklenjeno, da se skliče prihodnja seja šefov opozicionalnega bloka v ponedeljek 23. t. m. v Beogradu. Dr. Polić potuje v Zagreb.

Pravilen odgovor.

Glasilo samostojne kmetijske stranke »Kmetijski list« objavila v svoji zadnji številki odgovor kmetijcem na vabe mladinskega tiska glede napredne koncentracije. Odgovor je tak, kakor ga mladini zaslužijo in se v svojem bistvu krije z našim. Dokler se mladini ne poboljšajo, ne morejo iti poštene napredne stranke z njimi. In da ima Samostojna kmetijska stranica še poseben vzrok, da se hoče pogajati le s skrajno poštenimi strankami, to je njen odgovor dokazal.

Odgovor »Kmetijskega lista« se glasi: »Jutro, ki nas že nekaj let ubija in je bilo že tudi prepričano, da nas je že zagrebilo, se je po volitvah naenkrat vzdrnilo iz neprijetnih vizij in prišlo do prepričanja, da je zopet treba skupne napredne fronte. Moment ni bil ugoden in mi, ki to gospodo prav do obisti poznamo, smo takoj zaslutili pravi pomen. — »Narodni Dnevnik« je napisal dober odgovor, pa jo je dr. Ravnihar dobil s kolom po glavi. To predvsem potrjuje našo sumnjo, na drugi strani pa odkriva lepe manire snubačev, po katerih bi radi vodili skupno napredno fronto. Kakor je s tem dejstvom doprinešen dokaz, da snubci tega sami resno ne žele, za kar v javnosti nastopajo, pa le radi približno par misli o tej temi, zato ker »Jutrovi« snubači igrajo radi vlogo volka, ki mu je jagne kalilo vodo.

Skupen nastop raznih in različnih strank pri kakršnihkoli volitvah smatramo vedno za mogoč, če to izkazuje taktična potreba prizadetih grup. Zato je načelstvo Samostojne Kmetijske Stranke dalo proste roke vsem krajevnim organizacijam svoje stranke za občinske volitve. Krajevne organizacije najboljšje poznajo krajevne gospodarske prilike, ki so povsod različne, kakor so pač prilike in razmere v posrednih krajih. Tak skupen nastop je torej mogoč, če so dani predpogoji. In sem spadajo najrazličnejše stvari. Skupni in slični interesi ali

vsaj delni, podobni programi, predvsem pa obojestransko medsebojno priznavanje in spoštovanje, ki tvori podlago poštenega sporazuma in daje garancijo za njegovo izvedbo. Nikjer v zgodovini nismo našli primera, da so sklepali sporazume in skupne nastope zato, da eden drugega ubije in zatre in da se sam postavi na njegovo mesto. Začetek vsake take misli za skupno nastopanje je torej skrajna poštenost. Če te ni, je vse drugo samo frazarenje ali pa le namen kaliti vodo in zase izkoriščati eventualno nepoučenost. In zdaj se potrkajte na srce, gospodje snubci, pa odgovorite: ali ste kdaj tako nastopali?!

Če vam je torej resnično ležeče na tem, da se ob kakšni važni priliki ob varovanju svojih ciljev in programa najdemo iz kakršnihkoli vzrokov proti skupnemu sovražniku na isti višini, odvrzite predvsem tisto, kar to onemogoča. Mesto pa, da to spoznate, uporabljate sredstva, ki razdalje med nami povečavajo, mesto, da jih krajšate, za neuspehe pa dolžite druge. Če v tem oziru ni kaj prav, je krivda edino na vas. Slučaj Ravnihar in Jelačin ml. sta klasična dokaza.

Ako je le pičica resnice na vašem vabilu po kakšnem skupnem nastopu, potem je treba predvsem vašega poboljšanja. Brez tega je ves trud zaman. —

Tako »Kmetijski list«, glasilo Samostojne kmetijske stranke, brez katere niti govora ni o napredni koncentraciji.

Pogoji kmetijcem so za poštenjake več ko minimalni in vsaka poštena stranica jih bi morala smatrati kot samoobsebi umevne. Kljub temu pa vemo, da bodo mladini tudi te pogoje odklonili in vseeno čenčali, da rušijo drugi napredno slogo.

Torej postanite pravi naprednjaki, pospravite z lažnim demokratizmom, postanite poštena stranica in potem se da šele govoriti. Ali pa ste napredno fronto pokopali za vedno!

„Venkov“ o jugoslovenski politiki.

V članku »Boj za parlamentarizem v SHS« (že naslov naj si pristaži mladini, ki pravijo, da so demokrati, dobro zapomnijo,) pravi »Venkov« sledeče:

Največje presenečenje volitev je okrepitev demokratske stranke. Ni se pričakovalo, da se bo duh opozicije probudil in okreplil v toliki meri v od vojne izmučeni Srbiji. Toda okrepitev demokratske stranke je dala parlamentarnemu razvoju v Jugoslaviji popolnoma nov značaj. Vidi se, da ni Srbija položila svoje usode edino v roke radikalov, temveč se nasprotno more reči, da je postala tendenca za politiko demokratske stranke močnejša. Ta tendenca bi se še znatno ojačila, da so bile volitve objektivne ali da jih je izvedla demokratska vlada.

Kako je politično mišljenje stare Srbije merodajno za Srbe sploh, dokazuje ta činjenica, da osvaja ideja parlamentarnega boja med Srbi vedno večje kroge. Ta pojav vodi do drugega važnega zaključka: Srbsko-hrvatskega sporazuma ni treba ustvariti po programu in metodah radikalne stranke. To bi se moralo zgoditi le, če bi vsi Srbi izrekli radikalom svoje zaupanje.

Iz tega izhaja nadaljnji logičen zaključek na odnošaje HRSS do sedanjega parlamenta. To vprašanje najbolj zanima jugoslovensko javnost. Slišijo se

glasovi, da se misli opozicija abstinirati iz skupščine. Toda to bi bil korak nazaj, ki ga najbrže izkušeni parlamentarni delavci kakor Ljuba Davidović in dr. Korošec, gotovo ne bodo storili. Narobe se sliši iz informiranih krogov, da izdeluje dr. Trumbić program, ki bo še bolj združil opozicijo za parlamentarni boj. Na Hrvatskem dobiva inteligenca z dr. Trumbićem na čelu v zadnjem času vedno večji vpliv: Ona bo bolj gotovo prenesla boj v parlament, kakor pa izven njega.

Da so tudi Hrvati, Slovenci in muslimani za politiko sporazuma, kakor tudi HRSS, dokazuje dejstvo, da so mogli vsi v volitvah ohraniti svoje pozicije. Popolnoma neupravičene so nade vlade, kakor tudi strah gotovih krogov opozicije, da bi se mogla katera stranica ožjega bloka odločiti za sporazum z radikali.

Zato bodo volitve prinesle v prvi vrsti oster parlamentarni boj, ki bi mogel tudi proti pričakanju gotovih krogov, dvesti do pretopitve jugoslovenskih plemen v eden in edinstveno čuteč narod.

Tako »Venkov«. Pa ne, da bi gospodje mladini tudi »Venkov« obsodili kot klerikalen in nesvobodomiseln list, ker zagovarja glede naše notranje politike skoraj prav tiste nazore ko »izdajalski« »Narodni Dnevnik«. Gospodje bi v tem slučaju resnično prekosili sebe!

Herriot o francoski finančni politiki.

V francoskem parlamentu se je pričela vsled padea franka velika debata o finančnem stanju Francije. V debato je posegel tudi Herriot, ki je izjavil:

Predvsem opozarja, da se bo izognil vsaki politiki in da bo razmišljal samo finančen položaj Francije. Pred vojno je bila Francija pretežno upnik na svetovnem denarnem trgu. Med vojno pa je izgubila vsled nujno potrebnih posojil velik del svoje finančne neodvisnosti. Glavna naloga francoske politike mora zato biti, da postane Francija finančno zopet neodvisna.

Počenši z letom 1920 so se začele francoske finance boljšati, ker od tedaj so se pričela posojila manjšati. Sedaj je prišel za Francijo trenutek, ko se glasi

odrešilno geslo: Čim več povrniti dolgovi in tem manj si izposoditi. Ta politika pa zahteva od vsega prebivalstva precejšnjih žrtev.

Z londonskim dogovorom je Francija, če ne mnogo, pa vendarle nekaj dosegla. Sedaj predlaga francoska vlada parlamentu proračun, ki upošteva vse realne gospodarske možnosti in ki je čisto opreščen vseh političnih momentov.

Med velikim odobravanjem vse zbornice govori nato Herriot, kako je neobhodno potrebno, da se državnim uradnikom, oficirjem in invalidom zvišajo prejemki.

Nato je Herriot poročal o stanju državnega zaklada. Število krožečih zakladnih obveznic ne presega 41 milijard,

število bankovcev pa znaša 21 milijard. Herriot je potem govoril o fiskalni politiki Francije in se skliceval na primer Anglije. Treba storiti vse, da bo kurz franka stabiliziran. Tudi ne preostane Franciji ničesar drugega, ko da se loti radikalne sanacijske politike in revalorizacije. Politika pravičnega obdačenja mora biti na prvem mestu. Ta politika pa ne pomeni persekucije hranilcev denarja, ki so tekom vojne pokazali toliko smisla za potrebe države. Dohodninski davek se ne sme pretiravati in v tem oziru je skrbeti za zadostno varstvo.

Nato je izjavil Herriot, da opusti vlada dolžnost seznama oseb pri izplačilu kuponov, ker se s tem samo pospešuje beg kapitala iz dežele. Tudi bo ukinjena določba, da morajo tujezemski lastniki vrednostnih papirjev položiti prisego o svoji lastnini. Beg kapitala bo končan, ko bo zopet povrnjeno zaupanje v vrednost francoskega franka in njegov kurz stabiliziran. Da pa se to čim preje zgodi, naj vsi državljani podpirajo vlado v njenem prizadevanju.

Samo malo optimizma in potrpežljivi-

vosti je treba in sanacijsko delo bo dovršeno. Jasno pa je, da more biti finančna restavracija popolnoma ločena od vseh političnih vmešavanj.

Končno je opozarjal ministrski predsednik Herriot na dejstvo, da vsi direktni davki razveseljivo rastejo in da presegajo davčne cenitve. Trdno zaupa francoskemu narodu, da ne bo francoski narod poslušal črnogleda osebe, ki vznemirjajo javno mnenje. Franciji je potrebno delo in disciplina, da bo delo obnovitve kronane z uspehom.

Pozornost je vzbujal tudi govor ministra Louchera, ki je govoril v zelo optimističnem smislu. Ostro je nastopil proti begu kapitala iz države in poudarjal, da je mnogo švicarskih bank posodilo iz Francije sprejet denar v nemška podjetja in da tako francoski denar omogoča gospodarski napredek Nemčije.

Kakor vse kaže, bodo imela prizadevanja francoske vlade za stabilizacije franka uspeh, ker se bo mogla vlada nasloniti na vedno sveži patriotizem francoskega naroda.

Politične vesti.

== Vprašanje sodnikov. Med člani vlade je prišlo glede vprašanja sodnikov do ostrega nasprotja. Del ministrov, med njimi seveda vsi samostojni demokrati, so mnenja, da je treba ostro nastopiti proti zagrebškim sodnikom, ki da so se v slučaju dr. Mačka izkazali kot brezvestni sodniki. Zato, da je treba proti sodnikom uporabiti zakonske norme, ki so na Hrvatskem v veljavi še iz madžarske dobe. Trezni radikalni ministri pa temu nasprotujejo in so mnenja, da je treba čuvati neodvisnost sodnikov z največjo rigoroznostjo. Nasprotje med obema skupinama je na seji ministrskega sveta izbruhnilo z vso ostro. Rešitev se je nato odložila in še je sklenilo, da naj najde poseben odbor ministrov potreben kompromisno formulo. Ta odbor je imel že tri seje, pa ni mogel priti do soglasja.

== Originalen dokument o oblastveno organiziranem volilnem terorju je po poročilu »Deutsches Volksblatt«-a, našla opozicija v Vojvodini. Je to originalen dekret velikega župana v Batini v Baranji. V tem dekretu se nalaga vsem podrejenim organom, da organizirajo potom neodgovornih elementov nasilja in teror. »Deutsches Volksblatt« napoveduje objavo dekreta.

== Rumunsko-nemški spor. V nemških krogih presojaajo spor trezno in popustljivo. Nemški krogi upajo, da se bo našla podlaga za sporazum. Tudi ne izključujejo možnosti, da bi se spor rešil pred haaskim razsodiščem. Rumunski krogi pa so bolj bojevit in zunanji minister Duce je izjavil, da odklanja vsako odgovornost za nadaljni potek dogodkov. Nemčija mora okusiti plodove svojega dela. — Še ostreje je govoril finančni minister Bratianu, ki je dejal, da mu je nemogoče odpotovati v Berlin, kamor ga je povabila nemška vlada, ker se je prepričal v pogovorih z nemškimi zastopniki, da noče nemška vlada v dveh vprašanjih, ki so jedro vsega spora ničesar popustiti. »Za svojo osebo« je dejal Bratianu, »ne morem odstopiti od pravičnih zahtev Rumunije. Moja pot v Berlin bi bila v resnici dejanje slabosti, pod častjo moje dežele in tudi pod moje osebno častjo.« V rumunskem časopisju pa je tudi dosti glasov, ki govore za zblizanje med Rumunijo in Nemčijo in ki Nemčijo naravnost pozivljajo, da se bolj briga za vzhod in za podonavsko državo, ko pa za zapadno Evropo.

== Poljski konkordat. Delegat poljske vlade pri konkordatskih pogajanjih, poslanec Grabski se je vrnil iz Rima in poročal ministrskemu svetu o vsebini konkordata. Škofje bodo imenovani od papeža, če ni proti njim ugovora s strani poljske vlade. Vsi škofje morajo priseči zvestobo Poljski. Vse škofje se morajo nahajati v mejah poljske države. Glasom določil agrarne reforme smejo imeti nižji duhovniki od 15 do 30 hektarjev zemlje, škofje pa do 180 hektarjev.

== Zrota carja Borisa. Iz Sofije prihajajo podrobnosti o zadnji oficirski zaroti. Govori se, da je hotel car Boris s pomočjo svojih prijateljev, generalov Lazareva in Zekova vreči vlado profesorja Cankova in postaviti na njeno mesto bolj levičarsko vlado Malinova, Tomova in Šurahova. Ta načrt pa je policija pravočasno odkrila in sicer čisto slučajno. V oficirskem domu je bila odkrita večja zaloga razstreliva in ugotovilo se je, da je skoraj vse oficirski kor pridobil za nastop proti vladi. Takoj nato so se izvršile

številne aretacije. Časopisi pa o tem ne smejo poročati, ker so strahovito preganjani. General Lazarev še ni aretiran, general Zekov pa je pobegnil. Kakor hitro so v dvoru doznali za te aretacije, so se odnošaji med Cankovom in dvorom silno ohladili. Car Boris sploh ne sprejema več članov vlade Cankova. Vlada sama pa se nahaja v tako obupnem položaju, kakor niti ne na dan umora Stamboljskega. Nemogoče je sedaj presoditi, v koliko so te vesti resnične. Toda na vsak način so značilne za bolgarske razmere.

== Miroljuben govor Trockijevega naslednika. Frunze je imel pred 5000 gojenci vojne akademije v Velikem gledališču velik govor. Frunze je dejal, da izhajajo iz dejstva obstoja sovjetske vlade razni konflikti z buržuaznimi državami. Toda sovjetska vlada se trudi, da bi te konflikte uglasila. Vesti tujih listov o vojnih pripravah sovjetov so laž. Naši sodenje prav dobro vedo, da velja vsa skrb sovjetske vlade gospodarskemu napredku dežele. Vse vesti o vojnih namenih Moskve imajo samo ta namen, da bi zbegale javnost. Pogodba z Japonsko je dogodek dalekosežne važnosti. Frunze upa, da se bodo odnošaji med sovjeti in Francijo docela uredili, ker nikjer na svetu se ne križajo francoski interesi s sovjetskimi. Rdeča armada mora skrbeti za svojo izpopolnitev, ker je ona javnost za napredek države. Toda njeni cilji so samo defenzivni in nikakor ne ofenzivni.

== Prodiranje komunizma na vzhod. V dneh od 14. do 16. februarja se je vršil v mestu Stara Buhara ustanovni kongres komunistične stranke za uzbehistanski sovjet. Kongresu so bili poslani brzojavni pozdravi ruske komunistične stranke in predsedstva III. internacionale. Delegacija ferganskiških »dehkarok« (kmetijskih delavk) je izročila kongresu zastavo. Nato so ženske odstranile z obraza pajkolan in slovesno objubile, da se bodo borile za osvoboditev žene vzhoda. Kalinin je nato obširno poročal kongresu o temeljih komunistične stranke. Kongresa se je udeležil tudi član angleške komunistične stranke, ki je pozdravil kongres v imenu njene centralnega odbora. Izročil je pozdrave rdeči armadi, kateri je izročil zastavo z besedami: »Branite sovjete pred angleškim imperializmom!« Komandant rdečega armadnega kora, Ferho, je nato objubil, da bo rdeča armada upravičila nade angleških delavcev. — Kongres je priredil angleškim komunistom viharne ovacije.

Gledališče.

Pri nočnejši premijeri Golarjeve »Vdove Rošlinka« so vloge razdeljene sledeče: Vdova Rošlinka — ga. Juvanova, Manica — ga. Vera Danilova, Tončka — gdč. Mira Danilova, Rožmanov Janez — g. Cesar, Balantač — g. Kralj, Jernejec — g. Danilo, Gašpar — g. Gregorin, Tomazim — g. Plut, Blažon — g. Košič, Tinče — g. Jan. Režira g. Lipah. Občinstvo ponovno opozarjamo na nočejšnji premijero.

Ker se mladinski tisk že tako rad sklicuje na češke liste, jim citiramo danes še mnenje glasila češkoslovaškega ministrskega predsednika Švehle o naši jugoslovenski politiki. Zlasti še, ker je članek »Venkova« lepo dopolnilo k članu, ki ga je objavilo glasilo češkoslovaških legionarjev in katerega smo že objavili.

Občni zbor „Slov. trg. društva Merkur“.

Dne 18. t. m. se je vršil v društvenih prostorih Slovenskega trgovskega društva »Merkur« XXIV. redni občni zbor.

Zborovanje je otvoril društveni predsednik dr. Windischer, ki je pozdravil zborovalce, imenoma dhor. svet. dr. Rudolfa Marna, načelnika trgovskih gremijev Ivana Jelačina, urednika »Trgovskega lista« dr. Ivana Plesca, načelnika Gremija trgovcev v Ljubljani Fr. Stupico in načelnika Gremija trgovcev za okolico Frana Zebala. Zahvalil se je dalje novinarstvu za podporo, nakar je opisal zgodovinski razvoj društva, iz katerega pomenujemo, da je bilo društvo ustanovljeno l. 1900. Od takrat so ostali še trije aktivni člani. Društvo ima svoje glasilo »Trgovskega Tovariša«, katerega urednik je g. Kavčič. Društvo je storilo velikansko delo za osamosvojitve trgovskega stanu. Nato je omenil, da je umrlo med letom 6 članov društva, nakar so se navzoči dvignili s sedežev.

Za njim je govoril društveni tajnik g. Urbančič, ki je podal prav obširno in temeljito poročilo o delovanju društva v poslovnem letu 1924. Društvo se je nahajalo v prošlem letu v polnem razmahu. Edino, s čemur se društvo ne more pohvaliti, je delovanje društvene posredovalnice za službe, čemur pa ni vzrok društvo, temveč gospodarska kriza, ki se od dneva do dneva postruje, tako da se nameščenstvo vseh podjetij stalno reducira. Ker je v zadnjem času dotok vedno večji, je društvo v resnih skrbeh, kam s tolikimi brezposelnimi. Kriza se ne omejuje samo na Slovenijo, temveč je občutna po celi državi. Na jug ljudi ne moremo dirigirati, ker je dobrih moči malo na razpolago. Društvo je to rano spoznalo, zato je skušalo nuditi svojemu članstvu vsega onega, česar mu nedostaja. Ko pride do mednarodnih trgovinskih pogodb, bo stvar druga, zakaj inozemstvo se izredno zanima za naše prilike in se inozemski nameščenci pridno uče našega jezika. Če naraščaja ne bomo pravočasno izobrazili v tujih jezikih, se nam je bati velikega poplavljenja s strani inozemskih nameščenecv.

Po tem uvodu je prešel tajnik na poročilo o delovanju odsekov. Vajeniški odsek. Na podlagi podporne akcije je društvo nabralo ca. 23.000 dinarjev. Od tega zneska se je do delila polovica podpornemu skladu, polovica pa vajeniškemu zavetišču, ki se je ustanovilo jeseni l. 1924. Vodi ga g. Zelenik. Vajeniški odsek imi zaznamovati precejšen uspeh. Priredil je več izletov, družabnih iger in predavanj in za vajenke tudi pouk za ročna dela. Odsek je uvedel tudi hranilno akcijo, da se navadi na ta način mladino na štedenje. V poučnih tečajih tega odseka se je poučevala nemščina in slovenska stenografija. Osnoval se je tudi salonski orkester, ki dobro uspeva. Samo glede prostora za vajeniško zavetišče se je bilo boriti z velikimi težavami, ker so vajenci razposajeni, nemirni in povsodi vse polomijo, tako da je bilo zavetišče že dvakrat deložirano.

Učni odsek. Društvo je priredilo razne učne tečaje, ki se bodo končali koncem meseca. Poučevala se je nemščina, italijanščina, srbohrvaščina in knjigovodstvo.

Prireditveni odsek je bil v prošlem letu zelo agilen ter je priredil ogled tovarne Kunc & Com. ter Kolinske tovarne. Dalje je

priredil trgovski ples, ki je imel jako lep uspeh. Prebitek je znašal okoli 9000 Din in se deloma porabi za društveni podporni sklad. — Plesni odsek je priredil plesni tečaj. Presežek plesnega odseka se uporabi za društveno knjižnico.

Tudi pevski in dramatični odsek sta se pridno vadila.

Društvena knjižnica se preureja in je od bor že votiral potrebne svote za nabavo novih knjig, tako da je upati, da se knjižnica otvori že začetkom marca. Društvo je izdalo tudi za leto 1925 Trgovski koledar, ki ga je uredil g. Franc Zelenik. Ni to navaden koledar, nego mentor, ki si ga mora nabaviti vsak podjetnik in nameščenec. Društveno glasilo »Trgovski Tovariš« je izhajalo v 1500 izvodih. Letos se bo tiskalo v večji nakladi vsled povečanja članstva.

Podporni sklad je znašal lansko leto 80 tisoč 620 dinarjev. Sklad je namenjen predvsem brezposelnim in onemoglim članom in vdovam in sirotam po rednih članih.

Posredovalnica za službe je posredovala z uspehom v 198 slučajih. Imela je 5.333 Din kosmatih dohodkov. Društvo je štelo koncem lanskega leta enega častnega predsednika, dva častna člana, enajst ustanovnih članov, 1024 rednih, in 63 podpornih članov. List se je razpečeval na 1358 naslovov.

Blagajniško poročilo je podal namesto obojlega blagajnika g. Joško Kreka, tajnik Urbančič. Društvo je imelo dohodkov 139.287 dinarjev in 111.219 dinarjev izdatkov, torej 29.068 Din prebitka.

Tajniško in blagajniško poročilo je bilo sprejeto, nakar so sledile volive odbora. Per acclamationem so bili izvoljeni: za predsednika zopet dr. Fran Windischer, za podpredsednika Kavčič in pa 28 odbornikov, in sicer 14 iz krogov trgovcev, 14 pa iz krogov trgovskih nameščenecv. Ti odborniki so: (Odborniki - poslodavci): Pavel Fabiani, Ivan Jelačin, st., Jurjovec Avgust, Fran Kovač, Ivan Jeras, Evgen Lovšin, dr. Rudolf Marn, dr. Viktor Murnik, Ignacij Novak, Anton Ravhakar, Josip Winter, Fran Zebal, ga. Jelka dr. Bretlova, ga. Marija Tičar - Sušteršič. (Odborniki - nameščenci): Franc Indihar, Mirko Jersan, Rudolf Južna, Rihard Kramar, Josip Krek, Valter Laurenčič, Janko Lozar, Vlado Pfeifer, Oton Raška, Josip Rupnik, Josip Sekula, Valentin A. Urbančič, gđ. Berta Strehovčeva, g. dč. Dragica Vdovič. Preglednika računov: Josip Malenšek, Josip Urbančič. Odbor je ostal stari, samo mesto odstopenega ravn. Krofta je bil izvoljen ravn. Jeras. Predsednik društvenega razsodišča je dr. Danilo Majaron.

Pri raznoterostih je bil sprejet končno predlog, da se izpremeni naslov društva v »Trgovsko društvo za Slovenijo Merkur v Ljubljani«. Na predlog g. Jelačina star. se je poddelilo dvor. svetniku dr. Rudolfu Marnu, ki praznuje letos svojo 50 letnico rojstva ter je že 20 let član društva in sodruhin društvenega glasila in trgovskega koledarja, častno članstvo. Poročilo o stanju fonda za Trgovski dom v Ljubljani je podal glasom tega poročila Zebal. Glasom tega poročila znaša fond danes 104.533 Din. Gremij trgovcev je dal društvu Merkur 5000 Din subvencije, za kar se je izrekla zahvala. Zborovanje je trajalo od 8. do 10. ure zvečer.

Drobne vesti.

Delegacija ukrajinske ljudske stranke je izročila poljskemu ministrskemu predsedniku spomenico, v kateri zahteva takojšnjo obnovitev ukrajinske avtonomije in ustanovitve ukrajinske univerze v Lvovu.

Tangerski parlament je bil dne 17. februarja prvič sklican, da odobri tangersko konvencijo.

Angleška spodnja zbornica je odklonila Macdonaldov predlog proti sedanjim carinskim zaščitni potitiki vlade s 353 proti 142 glasovom.

Zveza narodov za izenačenje koledarjev. Strokovnjaki, ki so bili sklicani od Zveze narodov v svrhu izenačenja koledarja, so izjavili, da je treba določiti stalni datum za velikočone praznike.

Proti seperatistom v Spaniji je izdal direktor Primo de Rivera ostre odredbe.

Zdravstveno stanje angleškega kralja se je zboljšalo. Prehlajenje ni povzročilo nobenih novih komplikacij.

V svrhu stabilizacije franka naj bi po predlogu ministra Loucherja najela Francija posojilo v znesku 200 milijonov dolarjev.

Beograd šteje po podatkih mestne občine 218.000 prebivalcev. Značilno za poslovanje nprave je, da je po njenem mnenju v Beogradu 30.000 neprijavljenih tujcev.

Trgovinska pogajanja med Madžarsko in našo državo so zaključena. V vseh vprašanih je bil dosežen sporazum.

Dosedanji albanski poslanik v Beogradu. Ali Riza Kolonja paša je bil odpoklican.

Perzijska vlada je vnovič pozvala šaha, da se vrne iz Evrope, ali pa da se odpove prestolu. Šah je oba poziva hvaležno odklonil in se zabava dalje v Parizu. Vlada je nato odzvala šahu velik del njegovih pravice.

SLOVENSKO MARIJONETNO GLEDALIŠČE V MLADIKI.

Na pustno nedeljo, 22. februarja t. l. igra ob 3. in ob 6. uri marijonetno gledališče pod geslom »Gašperček pleše tri groteskne burke grofa Fr. Pocija, in sicer: »Tri želje«, »Prekušnja«, »Gašperček-slikar«. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se vrši predprodaja vstopnic od 10.—12. ure dopoldne v Mladiki na dan predstave. Na splošno željo bodo zadnji sedeži primerno dvignjeni. Poslovala bo tudi garderoba.

Ruska Matica priredi v nedeljo, dne 22. februarja na ljubljanski univerzi proslavo 200 letnice smrti Petra Velikega. Predavali bodo: 1. Univ. prof. dr. Aleksander Bilinovič: Uvodni govor. 2. Dr. Nikolaj Preobraženski: »Peter in Rusija«. 3. Univ. prof. Mihajlo Janski: »Peter kot zakonodajalec«. Začetek ob 11. uri. Vstop prost.

Dnevne vesti.

Gospodom urednikom pri »Slovenskem Narodu« bodi povedano, da tudi naša potrpežljivost ni večna. In če ne bodo gospodje kmalu nehali s svojim hujskanjem, ker svojo nezmožnost za stvarno debato dokazujejo že dve leti, bomo tudi mi malo manj obzirno reagirali. Nikakor pa si naj gospodje ne domišljujejo, da bomo mi take psovke, kot »brezdomovinci«, mirno vtaknili v žep. Od ljudi, ki v letih 1918.—1920. niso vzdržali nacionalne preizkušnje, se ne pustimo učiti parotizma! Naj si to gospodje zapomnijo enkrat za vselej, če nočejo, da bomo še bolj osebni. Vsaka stvar ima namreč svoje meje!

Gospodom odvotnikom, ki so navdušeni za mladinski tisk, svetujemo, da si ogledajo včerajšnji »Slovenski Narod«, ki piše, da bo dr. Trumbič kot zagovornik Radića, storil vse, kar je v njegovi moči, da bo Radić daljši zaprt, na ta način da upa dr. Trumbič postati Radićev politični dedič. Bili bi »Slovenskem Narodu« hvaležni, da bi navedel le en primer, ko je jugoslovenski odvotnik zagovarjal svojega klijenta s takimi nečednimi nameni, kakor jih podtika »Slovenski Narod« Trumbiču. — Wie der Scheim ist, so denkt er!

Da je opozicijski blok v razsulu, da je »zemljoradnikov konec«, da »bo stopil Timotijevič s celo vrsto pristavev v samostojni demokratski klub«, da »bo ta štel preko 40 poslancev«, vse take in slične laži sta napisala »Slovenski Narod« in »Jutro«. In sedaj imata oba ta dična revolverska junaka, tudi kot taka sta se izkazala po volitvah, drzno čelo, da očitata drugim lažljivost. Gospodje, pometajteraje malo pred lastnim pragom in potem šele očitajte drugim — lastne grehe.

Kratka ugotovitev. Včerajšnji »Slovenski Narod« je imel izvirna telefonska poročila iz Londona, Zeneve, New Yorka, Pariza in Varšave. Ta poročila seveda niso falzifikati, ampak izvirne plonkarije gospodov pri »Slovenskem Narodu«. Mogoče bi gospodje še hoteli nadaljevati debato o falzifikatih? Ali pa želi mesto njih stopiti na junaški mejdan »Jutro«, da dokažemo, kako so pri »Jutru« prejeta poročila predelali po svoje, da so javni potem bralec čisto nekaj drugega, kakor pa je bilo javljeno njim! V resnici, pozor pred falzifikati!

Ker je češki list odobral represalije g. Pribičevića, je »Slovenski Narod« ves iz sebe veselja, da ni na napačni poti osamljen. Mogli bi citirati v nasprotn dokaz »Slovenskem Narodu« vse drugačne ugledne liste, kakor pa je njegov prijatelj v zmoti. Toda s citiranjem se ne zaključijo prav nobena debata. Zato svetujemo »Slovenskem Narodu«, da mesto citatov enkrat sam pove svoje razloge in da končno pove, koliko so sedaj koroški Slovenci na boljšem, ker so v Vojvodini ukinjene nemške paralele. Seveda naj »Slovenski Narod« uvažuje tudi to, da debatiramo mi zaenkrat le o represalijah, da pa z njimi ni v nobeni notranji zvezi šolsko vprašanje manjšin. Morda bo to razumel »Slovenski Narod« z ozirom na sedanji konflikt med Nemčijo in Rumunijo, ko menda tudi »Slovenski Narod« ne bo razvil le komunistične nazore, da je brez ozira na represalije zapleniti imetje tujih državljanov. To pripominjamo, da bo »Slovenski Narod« malo težje slepomišlil in da ne bo vlekel debate na stranski tir, če se bo seveda sploh upal spustiti se v polemiko.

Mirno lahko rečemo in tudi dokažemo, da smo ob volilni borbi čim najbolj puščali v miru g. Pucelja, pravi Ribni karjeva »Domovina«. To pravi ona »Domovina«, ki je med drugim napisala z debelimi črkami tudi ono psovko, da je Pucelj, kmet in uš eno in tisto! Bolj nesramne laži si v resnici ne bi mogla dovoliti niti »Domovina«!

Čisto kratko vprašanje. Mladinski tisk je ogorčen, ker so se klerikalci spomnili Rusov. Vprašamo, zakaj pa niste klerikalce prehiteli, saj ste v volilnem boju tiskali celo ruske oklice?

Danes priredi akad. agr. klub »Njiva« predavanje dr. N. Preobraženskega »O ruski junaški pesmi«. Danes, ko so oči celega sveta obrnjene na vzhod, je nujna potreba, da se tudi mi začnemo zanimati za naše slovanske brate. Iz

njihovih pesmi se najbolj vidi ruska duša, ki je prāvzprav za nas še svinga. Da bo to predavanje res zanimivo in da bo uspelo, nam jamči ime predavatelja. Takih predavanj, ki bi nas seznanila z našimi slovanskimi brati, vsekakor premalo gojimo in z veseljem je treba beležiti ta začetek. Upamo, da bo občinstvo z veseljem pozdravilo to predavanje.

Ne v Argentino! Od generalnega konzulata kraljevine SHS v Buenos Airesu je dospela vest, da vlada v Argentini velika brezposelnost radi slabe žetve, vsled česar se ne priporoča izseljevanje v Argentino.

Novinar Mitrinovič umrl. Dne 18. t. m. jutraj je umrl v Zagrebu na tuberkulozi novinar Predrag Mitrinovič. Pokojnik je bil rojen 23. decembra 1896 v Nevesinju v Hercegovini. Poleg soproge in enega otroka je zapustil brata Dimitrija, ki živi v Londonu in ki je znan izza predvojnega časa kot eden izmed voditeljev jugoslovenskega revolucionarnega pokreta in kot književnik. Drugi brat Čedo je novinar v Beogradu, najmlajši Milivoj pa živi v Zagrebu. Pokojnik je imel vse znane vrline Mitrinovičev. Svojemu poklicu se je posvetil popolnoma in brez rezerve. Novinarsko kariero je začel v Sarajevu. Sodeloval je pri »Glasu Naroda«, »Zvonu« in pri »Jutranji Pošti«. Pred svojim prihodom v Zagreb je urejeval sarajevski dobrotvoljski list »Nova otadžbina«. Prišedši v Zagreb, se je zanimal predvsem za socialne probleme. Izdal je malo socialno knjižnico »Društvo«, članke je deloma prevajal iz rusčine, deloma pa jih je pisal sam. Bil je tudi urednik zagrebške »Slobodne Tribune«. Poleg tega je urejeval znani zagrebški dobrotvoljski koledar »Jugoslavija«. Po značaju je bil Mitrinovič rahločuten in skromen človek. Pri svojem poklicu je bil vedno zelo resen. V zadnjem času pa je bilo opažati, kakor da je slutil svojo usodo, v njegovih delih sledove neke bolesti in tuge. Pretrpel je v življenju mnogo. Bil je nekoliko let jugoslovenski dobrovoljec v četah znanega vojvode Vuka.

Napadalec na dr. Krafa aretirani. Državni pravdnik v Somboru je dal aretirati tri osebe v Novem Siveu (selo v Bačini), ki so osumljene, da so se indirektno udeležile napada na nemškega poslanca dr. Krafa. To so: Stanko Tanundžić, občinski podtajnik, Slavko Leskovec, dobrovoljec in Stevan Petkov, davčni kontrolor. Aretiranci so že izročeni sodišču v Somboru. Njihovi rojaki so ponudili visoko kavejco, da bi sodišče aretirance začasno izpustilo na svobodo, toda prošnja je bila odbita. Zaslišanih je bilo 17 prič, ki so izpovedale vse za osumljene obremenilno, in ki dolže tudi dvojico policijskih stražnikov iz Novega Sada, da se je udeležila pretepanja dr. Krafa. Zaslišavanje se nadaljuje, in vse kaže, da bošta tudi policijska stražnika aretirana.

Razpis službenega mesta. Veliki župan mariborske oblasti razpisuje mesto uradnika - pripravnika 9. do 5. skupine I. kategorije. Zahteva se popolna pravna fakulteta s predpisanimi tremi državnimi izpiti, za uradnika 8. in nadaljnih skupin pa še strokovni izpit iz politično-administrativnega poslovanja.

Podpora pokojniškemu fondu novinarjev. Po izjavi finančnega ministra Stojadinovića, ki jo je podal te dni deputaciji novinarjev, je vlada pripravljena zvišati svoj prispevek v pokojniški fond novinarskega združenja. Doslej je postavljena v proračun postavka 25.000 Din. Postavka se nahaja v proračunu prosvetnega ministrstva.

Nov vozni red. S 1. junijem se izpremeni vozni red na vseh železnicah države. Priprave v prometnem ministrstvu so v teku.

Zenska volilna pravica zagotovljena. Zenski svet se bori že leta in leta za svoje pravice osobito za tem, da imajo tudi ženske volilno pravico. Toda ves trud in vse je bilo zaman. Bliza se pustna nedelja in ž njo »Slavčeva maškarada«, kjer bodo imele tudi ženske, kakor moški volilno pravico. Ne zamudite tedaj prilike izkoristiti svojih pravic.

Nadebudni dečki. Ljudskošolski učenci so kradli po Selenburgovi ulici, Kongresnem trgu, Izanski cesti, Gosposvetki cesti, Karlovske cesti in najbrže tudi drugod pri belem dnevu medene kljuge hišnih vrat. Predvčerajšnjim je zalotilo prve tri oko postave. Eden izmed njih je imel namreč nahrbtnik, ki se je zdel nekemu policijskemu stražniku sumljiv, vsled česar se je zanimal za vsebino. Stražnikova radovednost se je izplačala: V nahrbtniku je bilo sedem lepih medenih kljuk. Seveda je morala romati družba na Bleiweisovo cesto na policijo. Tam so fantički skesanjo priznali in izdali še odsotnega četrtega kompanjona. Povedali so, da so nameravali prodati kljuge znani starinarci Panholzerjevi. V to svrhu so si izstavili drug drugemu pismena potrdila: »Ta fant je upravičen prodajati medene kljuge«. Policija je dejala mlade uzmovite pod ključ.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA
dne 19. februarja 1925.

Vrednote: 2 1/2% državna renta za vojno škodo den. 144; 7% investic. posojilo iz leta 1921. blago 65.5; Celjska pos. d. d. Celje 209 den.; 212 blago; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 den.; Merkantilna banka 100 den.; Prva hrvatska št. 896 den.; Slavenska banka d. d. Zagreb, blago 78; Strojne tov. in livarne 136 den.; 146 blago; Trboveljska prem. dr. 415 den.; Združene papir. Vevče 100 den.; Split. d. d. 1390 blago; Stavbna d. d., Ljubljana, 275 den., 285 blago.

Produktivna borza: les: kriji od 30 do 70 centimetrov prem. fko Litija, 280 blago; deske 40 mm, I., II., III. vrste od 18 cm napr., fko naklad. post., 550 blago; deske 25/30 mm, I., II., III. vrste 2m, fko nakl. post., 500 blago; deske 30/50 mm, I., II., III. vrste 2 m, fko nakl. post., 550 blago; hrastove paral. deske, 2,65 m dolž, 42 mm, 18—30 šir, fko meja, 1320 blago; kostanjev les, fko nakl. post. 27 den., 28 blago; bukova drva, 1 m dolž, napol suha, fko meja, 25 blago.

Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fko Ljublj., 460 den., 490 blago; otrobi, pšenični, drobnji, fko vagon slavonska post., 205 blago; otrobi pšenični, drobnji, juta vreča b/n par. Ljublj., 240 blago; kuruza nova, promptna fko Klenak, 210 blago; kuruza nova, promptna fko Postojna, trans., 270 blago; kuruza nova, dobavitel sukces. do medio marec, fko Postojna, trans. 280 blago; kuruza nova, dobavitel april, fko Postojna, trans. 290 blago; kuruza nova, dobavitel maj fko

Postojna trans. 295 blago; oves srbski, par. Ljublj., 335 blago; oves bački, rešetan, fko Ljublj., 360 blago; laneno seme, fko Ljublj., 680 den.; krompir beli, fko gor. postaja 156 blago; krompir rdečkasti, semenski, fko štarska postaja 175 den., 185 blago; fižol ribničan, čiččen, fko Postojna, trans. 350 den., 415 blago; fižol koks, fko Postojna, trans. 510 blago; slanina slana, trodelna, fko vag. Vukovar 23 blago.

Beograd, 19. februarja. Čvrsta tendenca. Paris 323—326; London 294—292.50; Newyork 61.70—61.75; Milan 2.53—2.337; Berlin —; Curih 11.86—11.88; Praga 1.8315 do 1.8325; Amsterdam —; Wien 0.087075, Budapest —.

Curih, 13. februarja. Beograd 8.50; Paris 27.17; London 24.78; Newyork 5.25; Milan 21.30; Wien 0.00735; Budimpešta 0.00732; Amsterdam —.

× Praški velesejm. Letošnji praški velesejm se bo vršil od 22. do 29. marca; na sejm opozarjamo vse naše gospodarske kroge. V impozantnem številu bo zastopana na sejmu vsa češka industrija ter razstave raznih inozemskih držav. Posebno zanimivost obeta velika italijanska razstava, ki bo prirejena od trgovskega ministristva v Rimu s sodelovanjem italijanskih trgovskih in obrtnih zbornic. Praškemu velesejmu bo priključen tudi posebni hotelirski sejm za hotelske, gostilniške, kavarniške in barske potrebščine, dalje sejm za pohištvo, za štedenje v gospodinjstvu in gradbah. Posebno pa opozarjamo

na prvi Radio sejm, ki vzbuja najživahnejše zanimanje strokovnjakov cele Evrope. Češko železniško ministristvo je dovolilo za naše posetnike praškega velesejma 50 odst. popust v osebnih in brzovlakih vseh razredov za potovanje v Prago in za povratek. Vizuma za obisk sejma se ne potrebuje in zadostuje predložitev sejsmske legitimacije pri preko-računju moje. Našim interesentom so za eventuelne natančnejše podatke na razpolago vsi konzulati Češkoslovaške republik.

× Hranilnične vloge v Sloveniji so se v zadnjem četrtletju preteklega leta povečale od 281.53 na 301.6 milijonov dinarjev.

× Poraba umetnega gnojila je v Češkoslovaški v letu 1924. znašala 330.000 ton umetnega fosfata, 100.000 ton umetnega dušika in preko 70.000 ton kalijeve soli. Skupna vrednost porabljenega umetnega gnojila se čeni na 300 milijonov čeških kron.

× Velike ruske nabave v Češkoslovaški. V januarju t. l. so dobile češke tvrdke za preko 2 milijona dolarjev ruskih naročil. Vrše se še nadaljna pogajanja za dobavo sto tisoč poljedelskih strojev, katere namerava Rusija naročiti za zboljšanje svojega poljedelstva.

× Tudi Švica se vrne k zlatu. Po presojanju zadnjega razvoja švicarskega franka je sklenila švic. Narodna banka, da se takoj, ko prične Anglija izplačevati svoje novčanice v

zlatu, ker ima Narodna banka tolike zaloge zlatu, ker ima Narodna banka toliko zaloge zlata in zlatih deviz, da je stabilnost švicarskega franka v razmerju z dolarjem garantirana.

× Amerikansko posojilo Poljski v višini 150 milijonov dolarjev je bilo dne 14. t. m. odobreno, na kar je bil prvi del od 55 milijonov dolarjev takoj nakazan v izplačilo.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za gornji stroj (tračnice, spojnice, vijaki itd.); pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 20.000 ton morske soli. — Dne 14. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih svetilk, piščalk itd. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja starega materiala (kovina, karbidnih kant, gumijevih cevi, stekla itd.) se bo vršila dne 10. marca t. l. pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Izdajatelj:

dr. Josip Haasn.

Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Mercur« v Ljubljani.

Jack London:

(17.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

Nikdar me ni ovadil policiji in nikoli več se ni vrnil na palubo. Ostala sodrga pa se je smejala in se norčevala za mojim hrbtom. Bila sta tam tudi dva Amerikanca, ki sta me posvarila, naj se nikar ne poslužim zakona, ako nočem pustiti tudi svoje ladje »Miele« na Tahiti.

Nato sem poslala na Novo Zelandijo po nekega nemškega krmarja. Imel je sicer mojstrski certifikat in v ladijskih listinah je bil zapisan kot kapitan, vendar sem bila jaz mnogo boljši pomorščak od njega in pravzaprav sem sama poveljevala na ladji. Sicer sem izgubila svojo ladjo, toda to nima z mojim znanjem ničesar opraviti. Štiri dni smo križarili tu v bližini v popolnem brezvetrju. Nato pa nas je zgrabila severno-zapadna vihra in nas gnala naprej. Razpeli smo jadra in se skušali odtegniti nevarnosti; tedaj pa se je izkazalo, kako slabo so izvršili svoj posel ladjedelci na Tahiti. Skoro vsa jadra nam je odtrgala in odnesla burja. Ostalo nam je še upanje, da bomo rošeni, če obrnemo in preplujemo brez pogroma ožino med Florido in Ysabelo. Ožino smo srečno premagali, toda v mraku se je na mestu, kjer je v mapi najplitkejša mesto označeno s štirinajstimi seznji, razbila ladja na koralni pečini. Uboga stara »Miele« je tresčila le enkrat ob skalo in se zopet oprostila, toda to je bilo zanjo dovolj; utegnili smo le še odriniti v čolnu in potopila se je. Nemški

krmar je utonil. Vso noč nas je gonilo morje nakrog in naslednjega jutra smo opazili vašo hišo.

— Mislím, da se ne vrnete več k Vonu, — je vprašal Sheldon.

— To ne. Oče je nameraval iti na Salomonske otoke. Poiščem si tu majhen košček zemlje in si ustanovim plantažo. Ali veste za kakšen svet v bližini, ki bi bil poceni?

— Bog mi je priča, vi Amerikanci ste imenitni ljudje, resnično imenitni ljudje, — je dejal Sheldon. O taki odločnosti ne bi jaz niti sanjal.

— O takih doživljajih, — ga je popravila.

— Prav res — o takih doživljajih. Če bi vas bilo vrglo na breg Malaita mesto na Guadalcanar, bi bili divjaki že davno požrli vas in vaše sijajne tahitske pomorščake.

Joana se je zdrznila.

— Da vam povem resnico, — je priznala, — bali smo se pošteno, da bi nas zagnalo na Guadalcanar. Čitala sem v »Mornarskih novicah«, da so domačini sevražni in izdajalski. Toda na Malaito bi šla prav rada pogledat. Ali so tam plantaže?

— Niti ene. Tudi tam ni niti enega belega trgovca.

— Potem pa odplujem tja nekoč z ladjo v svrhu novačenja delavcev.

— To je nemogoče, — je vzkliknil Sheldon.

— To niso kraji za žene.

— Kljub temu pojdem tja.

— Toda žena, ki spoštuje sebe, vendar ne more...

— Pazite se, — ga je svarila. — Nekega dne

pojdem tja in potem boste obžalovali svoje žalitve.

VI. POGlavJE.

Nevihita.

Sheldon je to pot prvič spoznal amerikansko devojko in gotovo bi se bil čudoma spraševal, če so vse Amerikanke take kakor Joana Lacklandova, ako ne bi bil takoj sprevidel, da ona sploh ni bila tipična hči svoje zemlje. Njena bistroumnost in spremljivost njenega razpoloženja sta ga begali, njen nazor o življenju pa se je tako razlikoval od tega, kar je on smatral za ženske nazore, da je več kot enkrat prišel z njo v ostra nasprotja. Nikoli ni mogel vedeti naprej, kaj poreče v prihodnjem hipu. Samo ena stvar je bila gotova, namreč: da je bilo vse, karkoli je rekla ali storila, prav gotovo nenadno in nepričakovano. V njenem obnašanju pa je tičalo, rekel bi, nekaj nervoznega. Bila je žive, vznemljive narave in zanašala se je mnogo preveč nase in mnogo premalo nanj. In prav ta okoliščina je v njegovih očeh ni približevala idealu žene, ki se po njegovem mnenju v navzočnosti moža ne bi smela tako obnašati. Njen nazor, da mu je enaka, mu je bil neprijeten in včasih je skoro nehoti obžaloval, da se mu je vrnila s tako smelostjo in bizarnostjo oni dan, ko se je pojavila ob besnenju severozapadne burje v spremstvu svojih polinežkih pomorščakov ter se izkrcala na Berande, kakor bi bil to storil vsak drug mornar, ki bi se mu razbila ladja. Vse to je bilo v skladu z njenim Baden-Powell-klobukom in njenim dolgim revolverjem, kaliber 38. (Dalje prih.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Pisanja

na stroj prevzema na dom perfektna strojepliska proti nizkemu honorarju. Ponudbe na upravo lista pod »Natančna«.

Kupi se

dobro ohranjeno damsko kolo. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Koloc«.

Proda

se makulturni papir po 5 Din kg, kje, pove upr. »Narodn. Dnevnik«.

Dijak-sedmošolec

išče kakornekoli popoldanske zaposlitve. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in energičen«.

Sprejme se

v instrukcije nižjegimadrija v vseh predmetih. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Temeljiti in roven dijak«.

Kupi se

STELAŽA za knjige, dobro ohranjena, tudi iz mehkega lesa. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »TAKOJ«.

Cenitve industrijskih, obrtnih in drugih podjetij prevzame po lastnih strokovnjakih ter oddaja dotična mnenja (ekspozicije) Gospodarska pisarna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Vezilja

išče dela za na dom. Ponudbe na upravo lista pod »Lepo delo«.

Kupi se

enodružinska hišica v sredini al okolič mesta Ljubljane. Ponudbe z navedbo kraja in cene na upravo lista pod »DOM«.

Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. Plaša se od 300 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »TAKOJ«.

Inštrukcije

iz matematike in fizike daje mlad profesor. Ponudbe na upravo lista pod »Matematika«.

Znanja žele

trije solidni, osameli mladi gospodje s tremi veselimi samostojnimi damami v starosti od 24 do 32 let v svrhu družabnosti. Kasnejša ženitev ni izključena. Cenj. ponudbe s sliko, ki se na zahtevo vrne, na upravo lista pod: »Prišla je pomlad, I., II., III.«

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmožen več jezitev in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, inkasant ali kaj slibnega. Zahteve niske. Ponudbe prosí na upravo lista pod »Vesten«.

Najboljši šivalni stroj je edino le

Josip Petelinc-a

znanka

Gritzner in Adler

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezanju brezplačno. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo

Išče se

za naše podjetje v Dalmaciji

elektromojster

za vzdrževanje večje električne naprave. Monterji, ki se izkažejo z daljšo prakso pri napravah za visoke napetosti (5000 volt) imajo prednost. Le prvovrstne moči, ki imajo sposobnost kot glavni elektriki, naj pošljejo svoje ponudbe na »SUFID«, Trieste, Via Macchiavelli 3 II.

V plombiranih vrečah

po 50 kg

razpošilja najceneje

la angl. kovaški premog

la angleški koks

la angleški premog

Irgovina s kurivom

DOM. ČEBIN, Ljubljana

Wolfova ulica št. 1/II.

Skladišča: Mefekova 19.

DOBAVLJA: vse domače premoge, drva in oglje najugodnje.

Na drobno. Na veliko.

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obratu ter ima lepo bodočnost

išče za dobo od enega do treh let 300 do 500.000 — Din posojila.

Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1.000.000 — Din.

Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poročstvo.

Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obresne mere je poslali pod »Sigurna naložitev denarja« na Gospodarsko pisarno d. z. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

== Razširjajte „Narodni Dnevnik“! ==